

P. L. B. VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS

INFORMACIJOS

Nr. 2 (25)

1953 m. sausio 6 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudos reikalams.

Redakcijai, pasinaudojantis čia dėdomomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašome nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Wehnen lietuvių kolonijoje

Atsistatydinus senajai apylinkės valdybai, Wehnen lietuvių kolonijos bendruomenė išrinko naują valdybą, tokios sudėties:

Pirmininkas	-	Feliksas Gečas
Pirmininko pavaduotojas ir švietimo vadovas	-	Povilas Kazirskis
Sekretorius	-	Petras Kleinaitis
Kasiniškas	-	Gustavas Lingertaitis
Narys ir reikalų vedėjas	-	Jonas Gustainis

Šalpos reikalai

Baltiska Humanistiska Förbundet Stockholme pervedė Vokietijos Krašto Valdybai lietuvių šalpos reikalams 700 DM sumą. Tais pinigais BHF pageidauja sušelpti nepasiturinčias daugiavaikes šeimas, vargan patekusius intelektualus, senelius ir ligonis.

Venecuelos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba pervedė Vokietijos Krašto Valdybai 166,-US \$ sumą Vokietijoje vargstantiems lietuviams sušelpti.

Šios sumos artimiausiu laiku per bendruomenes bus išdalintos šalpos reikalingiesiems, pirmoje eilėje seneliams ir daugiavaikėms motinoms, derinant šios šalpos padalinimą su LRK dalinamomis šalpomis, kad būtų išvengta lygiagretumo. Šalpos gavėjai turės pinigų gavimą pakvituoti.

Hanau lietuvių vaikučių balsai
Frankfurto radiofone

1952 m. gruodžio 23 d. į Hanau buvo atvykę Frankfurto amerikiečių radio stoties atstovai, kuriems Hanau lietuviukai įdainavo dainelę "Daug, daug dainelių" ir Kalėdų giesmę "Iylyliąją naktį". Abu dalykėliai gruodžio 25 d., 9,45 val., per Frankfurto amerikiečių radio stotį buvo transliuojami ir gražiai nuskambėjo.

Lietuviams siūlomi uždarbiai

Vokietijos Krašto Valdybos Informacijų Skyrius gavo iš vienos Amerikos Jungtinių Valstybių importo ir eksporto firmos, vadinamos Amerikoje gimusio lietuviu, užklausimą ir pasiūlymą organizuoti lietuvių tautodailės dirbinių eksportą į Jungtines Valstybes.

Firma nori supažindinti JAV visuomenę ir joje išplatinti lietuvių tautos meno dirbinius: kryžius ir kitus medžio raižinius, audinius - kaklaraiščius, staltieses ir pan., - lėkštes, molio bei keramikos dirbinius, rüksinius ir sidabrinus moterų papuošalus, odos dirbinius, Vyties ženklelius ir, apskritai, meninius dirbinius arba meno kūrinius.

Firma siūlo Vokietijoje ir Austrijoje gyvenantiems lietuviams būti šiuose kraštuose jos atstovais. Reikalingas pastabumas, judrumas ir vokiečių kalbos mokėjimas. Savo kapitalo nereikalaujama. Firma pageidauja iš savo atstovų, kad jie sektų Vokietijos ir Austrijos pramonės raidą ir pasiūlytų importui į Jungtines Valstybes tokius naujus gaminius, kurie galėtų turėti Amerikoje rinką. Už tokį tarpininkavimą, užpirkimo transakcijai įvykus, firma sutiktų mokėti 5 % nuo transakcijos sumos.

Nors firma išakmiai mini tik Vokietiją ir Austriją, neabejotina, kad ji domėtusi ir kitų Europos kraštų gaminiiais. Lietuviams, norintieji vienu ar kitu būdu tais siūlymais pasinaudoti, prašomi kreiptis į Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos Skyrių, (20a) Hannover-Kleefeld, Hegelstr. 6, Litauisches Zentralkomitee.

KK^X
KK

IŠ VOKIEČIŲ SPAUDOS

Žmoniškumo dokumentai

"Frankfurter Allgemeine" gruodžio 23 d. agentūrinėje žinutėje duoda iš Hannoverio, augščiau nurodyta antrašte, tokį straipsnį, pasinaudojant Vokietijos Krašto Valdybos vokiečių kalba leidžiamu "Informationsblatt":

"Lietuvių Centro Komitete Vokietijoje (būstinė Hannoverje) gauta visa eilė laiškų, kuriuose Rytprūsių gyventojai reiškia savo padėką už jiems lietuvių suteiktą pagelbą, kai Rytprūsių šiaurinė dalis buvo užimta sovietų armijos. Laiškų rašytojai vaizduoja, kaip jiems pavyko didžiojo bado metu prasiveržti į sovietinę Lietuvos respubliką, kur jų gyvybė buvo išgelbėta tik lietuvių ūkininkų dėka. Vienas jaunas vokietis praneša, kaip lietuvių ūkininkas jį laikęs savo "trečiuoju vaiku", saugodamas jį nuo sovietų policijos agentų. Vienas sugrižėlis dėkoja savo draugų vardu už karo belaisviams suteiktą pagelbą tokiais žodžiais: "Jei nebūtų buvę lietuvių, tai daugelis iš mūsų būtų mirę bado". Lietuviai už teikiama pagelbą nukentėdavo, bet nesiliaudavo toliau mums padėti.

Viena moteris iš Karaliaučiaus rašo, kad jai ir kelioms kitoms moterims pavyko su ukrainiečių karininkų pagelba patekti į Lietuvą. Ten jas apdovanojo pinigais ir maistu. Net lietuvių vaikai, sutikdami jas pakeliui į mokyklą, atiduodavo joms savo pusryčius. Kai ji sunkiai susirgo, vienas lietuvis ūkininkas ją slaugė šešias savaites. Kitas lietuvis darbininkas valgydino net tryliką vokiečių. Visi gyventojai darė, ką galėdami, padėti ir apsaugoti vokiečius, nors jiems grėsė didelės bausmės. Dar kita vokiečių rašo Lietuvių Komitetui: "Aš pati esu giliai dėkinga Jūsų tautiečiams, be kurių nuoširdžios pagelbos nei aš, nei daugelis kitų vokiečių nebebūtume išvydę mūsų tėvynės".

Vokiečių komunistų balsai

Stutgarte išeinąs vokiečių komunistų laikraštis "Bad. Volksecho" gruodžio 22 d. deda per visą puslapį grusiai iliustruotą straipsnį apie "Didžiąją broliškųjų sovietų tautų šeimą". Straipsnyje ypač liaupsinami sovietų laimėjimai Latvijoje ir gyvenimas ten vaizduojamas, kaip danguje.

*

TARYBŲ LIETUVOS SPAUDOJE

Nepajudinamasis Bunokas

Duodame pažodžiui ir be komentarų sovietinio feljetono ištrauką iš 1952 m. "Tiesos" Nr. 270:

"Pirmutinis naujojo vedėjo įsakymas lieté kadrus. Nepatinamus žmones, kurie nevykdo jo įgeidžių, atleidžia. Per devynis mėnesius Bunokas pakeičia 17 darbuotojų.

Paruošęs dirvą, Bunokas ima veikti.

Pavasariį jis sugalvoja daržininkyste užsiimti. Vieną ankstų pavasario rytą jis užveda tokią kalbą su Pakruojo namų valdybos valytoja Motiejūniene:

- Tai ką, drauge valytoja, pavasaris?

- Pavasaris.

- Tai ką, daržus reikia apsodinti, bulves, svogūnus išauginti?

- Reikia.

- Tokiu būdu, - perėjęs į viršininikišką toną, pareiškia Bunokas, - ateikit pas mane daržovių sodinti.

- Ką darysi nenuėjęs, juk viršininkas liepia. Ko gero dar atleis, - pagalvojo Motiejūnienė, - ir už ačiū dirbo vedėjo darže.

Tai buvo pradžia. Kuo toliau, tuo labiau didėjo Bunoko ir jo žmonos Bičienės apetitas.

Pas vežėją Savicką vedėjas paprašo porą šimtų rublių. Girdi, atsilygink už tai, kad gali gerai uždirbti. O priešingai... Darbininkui aišku, jog - tai reiškia netekti darbo.

Zinkevičius ir Skikas remontavo komunalinį namą M. Melnikaitės gatvėje. Kai pagal sutartį vyko atsiskaitymas, Bunokas iš darbininkų nusuko 800 rublių.

Dar vienas faktas.

Rajono vykdomasis komitetas patvirtino komunalinių namų remonto planą 1952 metams. Remontuotinių objektų skaičiuje buvo ir namas vienybės aikštėje.

Kartą prie šio objekto susitiko dvi asmenybės - Bunokas ir namų valdytojas Žiedas.

- Neblogas gali išeiti tas butas, - autoritetingai pareiškia vedėjas.

- Du, - pataiso jį Žiedas, - man ir jums, draugas viršininke.

Vienminčiai sudaro sandėrį.

- Imkis skubiai darbo. Pinigų ir medžiagų užteks. O jeigu ir pritruks, rajono vykdomasis komitetas nepašyks tės, - papildomai išskirs, - užbaigė vedėjas.

Iš visų objektų darbininkai buvo permesti į namą Vienybės aikštėje. Remontas vyko paspartintais tempais. Į galą pinigų pritrūko. Kaip Bunokas tikėjosi, taip ir įvyko: rajono vykdomasis komitetas papildomai išskiria kelis tūkstančius rublių. Tarp kitko, remontas kainavo valstybei daugiau kaip 20000 rublių.

Butai įrengti. Atrodo viskas tvarkoje: gyvenk ir naujas kombinacijas kombinuok. Bet...

Nepakesdami Bunoko savivaliavimo ir piknaudžiavimo tarnybine padėtimi, darbininkai Motiejūnienė, Zinkevičius, Skikas, Savickas nueina į rajono laikraščio "Žaigždės" redakciją ir apie viską papasakoja, parašo. Laikraštis šių metų liepos 10 dieną išspausdina feljetoną "Bunokiškas gyvenimo būdas".

Bunokas jaučiasi labai nuskriaustas, apšmeižtas, ižeistas. Kiekvienam sutiktajam jis pasakoja apie savo nuopelnus tvarkant Pakruojo butų ūkį. Bet jį vis dėlto perkando.

- 5 -

Rajono vykdomasis komitetas praneša, kad Bunokas už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi nuimtas nuo pareigų ir perduotas teisman. Srities komunalinio ūkio skyriaus vyr. inžinierius drg. Žukauskas, patikrinęs padėti vietoje, surašo aktą ir padaro išvadą, jog Bunokas negali toliau dirbti komunalinio ūkio skyriaus vedėjo pareigose. Respublikos komunalinio ūkio ministro pavaduotojas drg. Astafjevas rašo "Žvaigždės" redakcijai: "Kaip praneša Šiaulių srities komunalinio ūkio skyrius, Bunokas atleistas Pakruojo rajono komunalinio ūkio skyrius vedėjo pareigų".

- Ko daugiau reikia, - pasakys skaitytojai, - juk teisybė triumfuoja. Savivaldybotojas pašalintas iš darbo, jam užvesta byla.

Taip iš pradžių galvojo ir pakruojiečiai. Bet nors ir daug jau nutekėjo Kruoja vandens, - Bunokas nepajudinamai sėdi komunalinio ūkio skyriaus vedėjo kėdėje...

Kas per jėga jį palaiko?

Tai nelengva išaiškinti. Bet žmonės šneka, jog Bunokas turi daug įtakingų užtarėjų. Kad ir kaip tai keista, bet jų tarpe yra rajono komiteto sekretorius drg. Norvaiša. O Bunokas nenori likti nedėkingas. Įtakingiems žmonėms jis butus reikia ar nereikia remontuoti po du-tris kartus, kai kiti negali ir vieno karto prisiprašyti.

Taip ir toliau Bunokas darbuojasi, tik pyksta, kad jį kritikuoja ir nelaidžia jam ramiai dirbti."

XX
XX
XX

BAŽNYČIOS LIETUVOJE

Pagal Vokietijos Krašto Valdybos Informacijų Skyriaus turimą dalinai apdorėtą sugrižusiųjų iš Lietuvos vokiečių apklausinėjimo medžiagą, žemiau pateikiamas veikiančių ir uždarytų bažnyčių Lietuvoje susidaręs vaizdas. Žinios gautos tik iš savo akimis mačiusių gyvenimą dabartinėje Lietuvoje liudininkų parodymų. Dačiau jų apdorojimas reikalauja daug laiko ir tęsiamas toliau, tad čia dedamos žinios dar bus papildomos.

Vilniuje veikė bažnyčia (rodos, šv. Jurgio) Ožėškienės gatvėje ir joje buvo laikomos pamaldos. Dar viena bažnyčia veikė prie geležinkelio stoties. Vilniaus katedra ir Aušros Vartų bažnyčia irgi veikė. Dievo Motinos auksinis paveikslas tebekabojo ir pamaldos buvo laikomos. Taip pat yra išlikusi ir veikė bažnyčia greta Aušros Vartų, nors pačioje gatvėje buvo drug sugriautų namų.

Kaune veikiančios bažnyčios: Vytauto, Igulos (kurį laiką ji buvo si uždaryta), šv. Mykolo, šv. Juozapo, Zaliajame kalne, mažoji bažnytėlė Augštaičių gatvėje, Karmelitų, Aleksote ir Viliampolėje.

Klaipėdoje karo metu sugriautos beveik visos bažnyčios, pavyzdžiui, evangelikų šv. Jono bažnyčia, reformotųjų bažnyčia ir katalikų bažnyčia Puodžių gatvėje. Klaipėdoje veikė katalikams ir evangelikams bendrai tik viena buvusioji bapristų koplyčia, netoli buvusios katalikų bažnyčios. Klaipėdos kapinėse, naujai prieš karą pastatytoje kapinių koplyčioje, įrengta pravoslavų bažnyčia.

Ukmergėje didžioji bažnyčia buvo uždaryta. Ir antroji buvo uždaryta, bet tam tikromis dienomis buvo atidaroma žmonėms lankyti, nors pamaldos joje nebuvo laikomos.

Tauragėje veikia katalikų bažnyčia prie Jūros, metodistų - prezidento gatvėje ir rusų cerkvė kapinėse. Evangelikų bažnyčia veikdavo retai - tik vokiečiams, Rytprūsių pabėgėliams, specialiai prašant milicijos sutikimo.

Šakiuose yra ir veikia tik viena katalikų bažnyčia. Evangelikų bažnyčia paversta šokių sale, o kunigas Gavėnia išvežtas į Sibirą.

Marijampolėje buvo likusi tik viena bažnyčia ir toji buvusi labai daug skolinga rusams. Klebonijoje, išvarę kunigą, apsigyveno rusų karininkai. Bažnyčios skolas vėliau žmonės apmokėjo ir buvo leista vėl ją naudotis.

Panevėžyje veikia Katedra ir šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Buvęs vienuolynas paverstas Raudonosios Armijos namais, o buvusi mokiinių bažnyčia Klaipėdos g. - sandėliu.

Pelšiuose tik didžioji bažnyčia atidaryta, visos kitos uždarytos.

Varniuose viena bažnyčia atidaryta, kita uždaryta.

Raseiniuose veikia katalikų, rusų ir evangelikų bažnyčios.

Žem. Kalvarijoje bažnyčia ir koplytėlė tebestovi.

Truskavos bažnyčia per karą sudegė, bet dabar jau atstatyta.

Šilutėje ir Žem. Naumiestyje bažnyčios veikia, trūciau daug kartų per susirinkimus kolchozo rusai ir komunistai išsireikšdavo, kad greit jas uždarys, nes tai esą kapitalistų lizdai.

Jėzonoje ir Stikliškėse bažnyčios nebuvo uždarytos vietinių kunigų pastangomis. Komendantūros paraginiu, buvo numatyta remontuoti Stikliškių bažnyčios fasadas ir tvora. Tai buvo 1951 m. - ar remontas įvykdytas, nežinia.

Išlaužos bažnyčia uždaryta, bet vieną kartą į mėnesį leidžiama atvažiuojančiam kunigui laikyti pamaldas.

Aukštadvaryje geltonoji bažnyčia buvo uždaryta, bet baltoji veikė.

Androniškyje bažnyčia buvo uždaryta ir kunigas išvežtas. Vėliau, kai iš kažkur atvyko kunigas, ją vėl atidarė.

Jurbarkė ir Skirsnemunėje veikė vieno kunigo, pamainomis aptarnaujamos, evangelikų bažnyčios. Šis kunigas parengdavo vokiečių, Rytprūsių pabėgėlių, vaikus lietuviškai konfirmacijai.

Be to, būžnyčios veikia dar šiose vietovėse:

Anykščiuose	Kaišiadoryje	Pajūryje	Šilalėje
Baltrimonyse	Kelmėje	Plungėje	Šilavotė
Bartininkuose	Krosnoje	Praveniškiuose	Įytuvėnuose
Batakiuose	Kukliuose	Prienuose	Utenoje
Bauskė	Kuliuose	Punioje	Veliuonoje
Birštone	Kuršėnuose	Raudondvaryje	Vidiškiuose
Butrimonyse	Kurtuvėnuose	Rietave	Vievyje
Eržvilke	Lapiškiuose	Simne	Vilkijoje
Garliavoje	Maišiogaloje	Sintautuose	Žagerėje
Gelgaudiškėje	Mosėdyje	Skadvilėje	Žarėnuose
Gelvonyse	Muniškiuose	Skuode	Žasliuose
Girdiškėje	Nemaniūnuose	Stankuose	Žiežmariuose
Jonavoje	Pagramantėje	Šėtoje	Sirvintuose
Jurbarke	Pajėsluose	Šėstokuose	

LIETUVIŲ JAUNIMAS VOKIETIJOJE

Kalėdų eglutė Hamburge

Gruodžio 28 d., kun. Šarkos ir PLB Apylinkės pirmininko Seikaus iniciatyva buvo suruošta Hamburgo apylinkės lietuviams vaikučiams Kalėdų eglutė.

Šventė buvo pradėta gražia kun. Šarkos prakalba, o meninę dalį atliko ir svečius atvykusi Geestachto Vargio Mokykla. Buvo gausių ir gražių atliktų deklamacijų - kiekvienas vaikutis gražiai buvo išmokęs net po kelis eilėraščius - be to, padainuota lietuviškų dainų ir kalėdinių giesmių.

Šventėje dalyvavęs švietimo inspektorius, p.A.Venclouskas, trumpa kalba pasveikino vaikus, o Kalėdų diedukas juos apdovanojo dovanomis. Vaikai buvo pavaišinti gardumynais ir kakava.

Skautai veikia

Bostono skautų vyčių "Lapinių" būrelio vado iniciatyva Vokietijoje esantieji skautų vienetai Kalėdų proga apdovanoti piniginėmis dovanėlėmis.

Skaučių seserijos vyr. skautininkė USA, dr. Kesiūnaitė, pasiėmė išplatinti Vargio Mokyklos ženklelių už 300 dol.

Kaip ir pernai, šiais metais numatoma surengti skautų bei skaučių vasaros stovyklą. Stovykla pradės veikti tuoj prasidėjus gimnazijos atostogoms. Vieta stovyklai tuo tarpu dar nenumatyta. Kaip ilgai skautai galės stovyklauti, priklausys nuo to, kiek bus gauta paramos iš užjūrio brolių bei sesių.

